

เรื่อง หนุ่แมนประสานกาย

รายละเอียด

หนุ่แมนประสานกาย ชื่อสามัญ Edible-stemmed Vine

หนุ่แมนประสานกาย ชื่อวิทยาศาสตร์ *Schefflera leucantha* R.Vig. (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Schefflera kwangsiensis* Merr. ex H.L.Li, *Schefflera tamdaoensis* Grushv. & Skvortsova, *Schefflera tenuis* H.L.Li) จัดอยู่ในวงศ์เลื้อยเครือ (ARALIACEAE)

สมุนไพรหนุมานประสานกาย มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ว่านอ้อยช้าง (เลย), ชิดชะลั่ง กุชิดชะลั่ง (จีน) เป็นต้น

ลักษณะของหนุมานประสานกาย

- **ต้นหนุมานประสานกาย** จัดเป็นพรรณไม้พุ่ม ที่มีลำต้นสูงประมาณ 1-4 เมตร ผิวของลำต้นค่อนข้างเรียบเกลี้ยง ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด ตอนกิ่ง และปักชำ เจริญเติบโตได้ดีในดินทุกประเภท ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง และเป็นพรรณไม้กลางแจ้ง
- **ใบหนุมานประสานกาย** ใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ ออกเรียงสลับ มีใบย่อยประมาณ 7-8 ใบ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปยาวรี รูปวงรี หรือรูปใบหอก ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมีหูใบซึ่งจะติดอยู่กับก้านใบพอดี ส่วนริบขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1.5-3 เซนติเมตร และยาวประมาณ 5-8 เซนติเมตร พื้นผิวใบเรียบเป็นมัน ส่วนก้านใบย่อยยาวได้ประมาณ 8-25 มิลลิเมตร
- **ดอกหนุมานประสานกาย** ออกดอกเป็นช่อ ช่อหนึ่งยาวได้ประมาณ 3-5 นิ้ว ลักษณะของดอกย่อยเป็นดอกสีเขียวหรือสีนวลและมีขนาดเล็ก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 3-7 มิลลิเมตร
- **ผลหนุมานประสานกาย** ผลมีลักษณะเป็นรูปไข่ อวบน้ำ ขนาดของผลมีความกว้างประมาณ 4-5 มิลลิเมตร และยาวประมาณ 5-6 มิลลิเมตร ผลอ่อนเป็นสีเขียว เมื่อแก่เต็มที่แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีแดงสด

สรรพคุณของหนุมานประสานกาย

1. ทั้งต้นมีรสหอมเผ็ดปร่า ขมฝาดเล็กน้อย มีสรรพคุณช่วยทำให้เลือดลมเดินสะดวก (ทั้งต้น)
2. ใบมีรสหอมเผ็ดปร่า ขมฝาดเล็กน้อย มีสรรพคุณช่วยรักษาโรคหอบหืด แพ้อากาศ เป็นภูมิแพ้ ด้วยการใช้ใบสดเล็ก ๆ 9 ใบ นำมาต้มกับน้ำ 3 ถ้วยแก้ว แล้วเคี่ยวจนเหลือ 1 ถ้วยแก้ว ใช้รับประทานก่อนอาหารวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น เป็นเวลา 7 สัปดาห์ โรคหืดจะหาย (ใบ)
3. ช่วยรักษาโรคหลอดลมอักเสบ และปอดอักเสบ ด้วยการใช้ใบสดเล็ก ๆ 9 ใบ นำมาต้มกับน้ำ 3 ถ้วยแก้ว แล้วเคี่ยวจนเหลือ 1 ถ้วยแก้ว ใช้รับประทานก่อนอาหารวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น เป็นเวลา 7 สัปดาห์ (ใบ)
4. ช่วยรักษาวัณโรคปอด ด้วยการใช้ใบสดเล็ก ๆ 9 ใบ นำมาต้มกับน้ำ 3 ถ้วยแก้ว แล้วเคี่ยวจนเหลือ 1 ถ้วยแก้ว ใช้รับประทานก่อนอาหารวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น ติดต่อกัน 60 วัน แล้ว x-ray ดู ปอดจะหาย และให้รับประทานต่อไปอีกระยะหนึ่ง (ใบ)
5. ช่วยรักษาวัณโรค ด้วยการใช้ใบ 10 ช่อ และรากสดของพุดตาน 10 กรัม นำมาต้มกับน้ำกิน (ใบ)

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

6. ใบบใช้เป็นยาแก้ไอ ด้วยการใบบสดประมาณ 9 ใบ นำมาต้มเอาแต่น้ำกิน หรือใบบสดนำมาตำให้ละเอียด คั้นเอาแต่น้ำ นำมาผสมกับเหล้ากินเป็นยา (ใบบ)
7. ใบบนอกจากจะมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไอแล้ว ยังมีสรรพคุณช่วยบรรเทาหวัด ลดอาการไอ แก้ก้อนใน แก้กึ่งคอและคออักเสบได้เป็นอย่างดี ด้วยการใบบสดนำมาเคี้ยวแล้วค่อย ๆ กลืนช้า ๆ (ใบบ)
8. ช่วยรักษาแผลในปากที่เกิดจากร้อนใน ด้วยการรับประทานใบบสด 1-2 ใบ แล้วนำมาเคี้ยวให้ละเอียด แล้วกลืนเข้าเย็บ (ใบบ)
9. ช่วยขับเสมหะ ด้วยการใบบสดประมาณ 9 ใบ นำมาต้มเอาแต่น้ำกิน (ใบบ)
10. ช่วยแก้ไอเจ็บเป็นเลือด ด้วยการใบบสด 12 ใบย่อย นำมาคั้นน้ำ 2 ถ้วยตะไล ใบบรับประทานครั้งละ 1 ถ้วยตะไล ติดต่อกัน 5-7 วัน (ใบบ)
11. ใบบเป็นยาแก้พิษต่าง ๆ ด้วยการใบบนำมาต้มเอาแต่น้ำหรือนำมาคั้นเอาน้ำผสมกับเหล้ากิน (ใบบ)
12. ทั้งต้นใบบใช้ต้มกับน้ำดื่มเป็นยารักษาโรคกระเพาะอาหารและลำไส้ (ทั้งต้น)
13. ช่วยแก้อาการตกเลือดเนื่องจากการคลอดบุตรของสตรีในระหว่างการคลอดหรือภายหลังการคลอดบุตร หรือเนื่องจากตกเลือดเพราะใกล้หมดประจำเดือน ให้ใบบสดประมาณ 10-15 ช่อ นำมาตำให้ละเอียดผสมกับเหล้าโรง 4-6 ช้อน แล้วคั้นเอาน้ำกิน (ใบบ)
14. ใบบสดนำมาตำให้ละเอียดแล้วเอากากมาทาหรือพอกเป็นยาสมานแผล และช่วยห้ามเลือด (ใบบ)
15. ยางใบบใส่แผลสด จะช่วยทำให้แผลแห้งเร็ว (ยาง)
16. ช่วยแก้อาการอักเสบวม (ใบบ)
17. ช่วยแก้ซำใน ด้วยการใบบหนุ่ประมาณประมาณ 1-3 ช่อ นำมาตำให้ละเอียด ต้มกับน้ำครึ่งแก้ว แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ใบบน้ำนี้กินทุกเช้าและเย็น (ใบบ)
18. ใบบแก้เส้นเลือดฝอยในสมองแตกทำให้เป็นอัมพาต และช่วยกระจายเลือดลมที่จับกันเป็นก้อนหรือคั่งภายใน (ใบบ)
19. ส่วนในคูดมียาสมุนไพร และโรคประเทศเขตร้อนและวิธีบำบัดรักษา ได้ระบุว่าใบบหนุ่ประมาณประมาณ สามารถใช้รักษาโรคหลอดเลือดอักเสบในระยะเรื้อรัง โรคหืด โรคแพ้ากาศ และอาการแพ้อื่น ๆ ได้ นอกจากนี้จะใช้รักษาโรคเกี่ยวกับหลอดเลือดและหืดแล้ว นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่นยังได้ทำการวิจัยแล้วพบว่ายังมีคุณสมบัติในการรักษาโรคเกี่ยวกับหลอดเลือดต่าง ๆ ได้อีกดังต่อไปนี้ เช่น ปอดชื้น วัณโรค ต่อม้ำเหลืองในปอดอักเสบ เยื่อหุ้มปอดอักเสบ เยื่อช่องท้องอักเสบ เยื่อหุ้มปอดอักเสบชนิดมีหนอง เนื้อร้ายในปอด เป็นแผลในปอด ไอกกรน โรคไขปอดบวม โรคไขหวัดใหญ่ (ใบบ)

ข้อห้ามในการใช้สมุนไพรหนุ่ประมาณประมาณ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

- ห้ามใช้สมุนไพรชนิดนี้กับคนที่เป็นโรคหัวใจ คนที่มีไข้สูง และหญิงตั้งครรภ์
- ห้ามกินยาในขณะที่กำลังเหนื่อยหรือในขณะที่หัวใจเต้นเร็ว เช่น หลังการออกกำลังกาย เพราะจะยิ่งทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น

ข้อมูลทางเภสัชวิทยาของหนุมานประสานกาย

- สารเคมีที่พบ ได้แก่ Butulinic acid, D-glucose, D-Xylose, Oleic acid, L-rhamnose
- สารสกัดจากใบหนุมานประสานกายมีสารซาโปนินซึ่งมีฤทธิ์ขยายหลอดเลือดแต่ไปกดหัวใจ โดยสารในกลุ่มซาโปนิน (Saponins) สามารถขยายหลอดเลือด ซึ่งจะลดการหลั่งของสารที่ก่อให้เกิดการแพ้ คือ ฮีสตามีน (Histamine) และสารเมทโคลิน (Methcholine)
- จากการทดสอบความเป็นพิษของสมุนไพรชนิดนี้ที่มีต่อหัวใจ พบว่าเพิ่มแรงบีบตัวของหัวใจและเป็นพิษต่อหัวใจ ในขนาดสูงอาจทำให้มีอาการน้ำตาลในเลือดต่ำได้
- สารสกัดด้วยเอทานอลจากใบหนุมานประสานกาย มีฤทธิ์กระตุ้นการสร้างเนื้อเยื่อผิวหนังให้เร็วขึ้น และเพิ่มการหดตัวของบาดแผลได้มากกว่าแผลที่ไม่ได้ใช้สมุนไพร

ประโยชน์ของหนุมานประสานกาย

- สมุนไพรหนุมานประสานกายมีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงได้หลายชนิด โดยวิธีการเตรียมน้ำมันทากันยุง ให้นำใบสมุนไพรมาล้างให้สะอาด แล้วนำไปผึ่งให้แห้ง จากนั้นนำมาหั่นให้มีขนาดเล็กเท่า ๆ กัน จากนั้นให้เทน้ำมันมะพร้าวที่มีน้ำหนักเท่ากับตัวยาใส่ลงในกระทะ แล้วนำไปตั้งไฟให้ร้อนจัด แล้วนำสมุนไพรที่เตรียมไว้ทอดด้วยไฟร้อน ๆ ประมาณ 5 นาที แล้วปิดไฟ หลังจากนั้นให้ช้อนเอาสมุนไพรออก แล้วกรองน้ำมันด้วยผ้าขาวบาง ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วเอาน้ำมันมาใช้เป็นยาทากันยุง โดยสารสกัดจากใบหนุมานประสานกายสามารถช่วยป้องกันยุงที่กัดกลางวันได้ประมาณ 2 ชั่วโมง และยุงที่กัดกลางคืนได้นานถึง 7 ชั่วโมง (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก วันที่ 6 ธันวาคม 2554 หน้า 22)
- ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับและสมุนไพร หรือใช้ปลูกประดับอาคารต่าง ๆ ได้ดี เพราะหนุมานประสานกายเป็นพืชที่ปลูกเลี้ยงง่าย ไม่ต้องการการดูแลมากนัก ปลูกใส่ไว้ในกระถางได้ สามารถเก็บมาใช้ประโยชน์ได้นาน และทันใจ ถ้าวันไหนรู้สึกเจ็บคอ ครั้นเนื้อครั้นตัว ก็ให้เด็ดเอาใบมาสักหนึ่งช่อเคี้ยวให้ละเอียด กลืนเอาแต่น้ำ แล้วคายกากทิ้งก็จะช่วยบรรเทาอาการได้ดีมาก แต่ถ้าใช้รักษาหอบหืดก็อาจจะต้องใช้เวลาในการรับประทานติดต่อกันนานสักหน่อยถึงจะหายดี
- ในปัจจุบันหมอชาวบ้านได้คิดค้นยาจากสมุนไพรหนุมานประสานกายนำมาทำเป็นยาสมุนไพรสำเร็จเป็นรายแรก โดยมีสรรพคุณเป็นยาบรรเทาโรคหัวใจ ไร้ผลข้างเคียง ส่วนผสมมาจากธรรมชาติ 100% ไม่เป็น

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อันตราย และผ่านการพิสูจน์ตำรับยาจาก อย. แล้ว นอกจากใบหนุมานประสานกายแล้ว ยังประกอบไปด้วยสมุนไพรชนิดอีกหลายชนิด เช่น ชะเอมเทศ ลูกมะแว้ง และหญ้าเกร็ดหอม เป็นต้น ซึ่งจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างพบว่าสามารถช่วยบรรเทาโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจได้ดี ไม่ว่าจะเป็นหวัด มีอาการไอ เจ็บคอ ฯลฯ ก็จะมีผลภายใน 2-3 วัน

คำสำคัญ : หนุมานประสานกาย

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-07-17

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1768&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology